

Wat moet en wat mag rond het PTA beroepsgericht?

Examenfestival 14 en 15 maart 2023

Wilma Roijackers

BijScholingvmbo.nl

Welke vraag over het PTA heb ik?

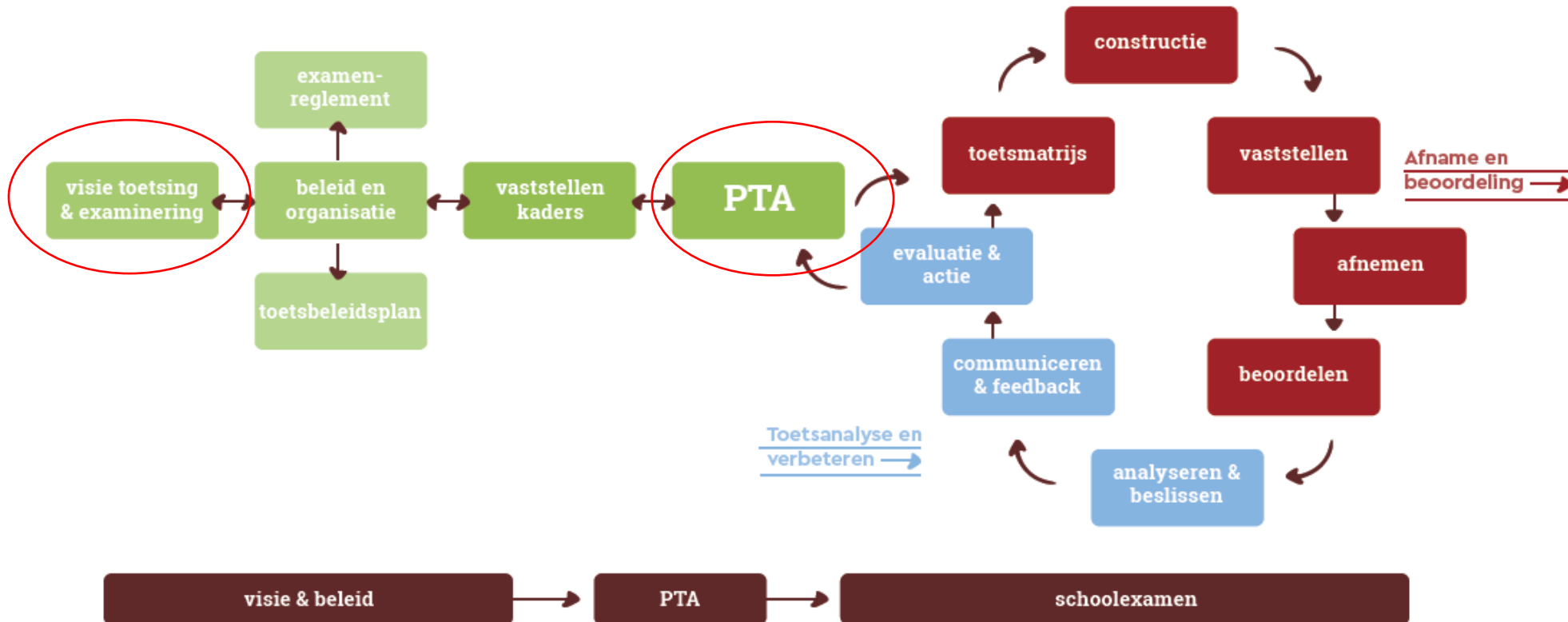
Kwaliteitscyclus schoolexaminering vmbo

Visie op schoolexaminering →

PTA constructie →

Toetsconstructie en
vaststelling →

De functie van het PTA; een goed PTA...

geeft weer wat en hoe er voor ieder vak in het schoolexamen getoetst wordt en hoe het schoolexamencijfer (SE) tot stand komt;

geeft *de visie* van een school op toetsen en examineren weer;

geeft weer welke keuzes vakgroepen hebben gemaakt m.b.t. dekkend examineren;

verantwoordt de inrichting van het SE voor externen;

is volgens plan uitvoerbaar (biedt ruimte), maar ...

geeft vooral aan leerlingen (en hun ouders) helderheid!

PTA eisen per 1 augustus '21 (inhoud)

De examencommissie doet een voorstel voor het PTA en het examenreglement

In het PTA is duidelijk en herleidbaar aangegeven

- met welke toetsen welke verplichte exameneenheden worden afgesloten
- welke toetsen betrekking hebben op welke CE-onderwerpen
- welke toetsen betrekking hebben op schooleigen onderwerpen

Het schoolexamen bevat in ieder geval de voor het SE verplichte eindtermen/deeltaken van het examenprogramma (dekkend examineren).

Het programma van toetsing en afsluiting bevat uitsluitend schoolexamens met een 'afsluitend karakter'

- Geen formatieve toetsen, tussentijdse toetsen, huiswerk e.d.

Het PTA moet jaarlijks vastgesteld worden vóór 1 oktober voor het betreffende schooljaar en actief gedeeld met leerlingen.

Wijzigen in beginsel niet mogelijk.

PTA eisen per 1 augustus (vorm)

In het PTA **moet/moeten**

Deeltaken/eindtermen worden genoemd (wat moet een leerling kennen/kunnen?);

Alle verplichte SE-onderwerpen worden opgenomen (incl. check op volledigheid);

Tijdvakken zijn vermeld;

De inhoud van het schoolexamen staan (wat moet een leerling leren?);

De toetsvorm zijn weergegeven;

Staan welke toetsen wel/niet herkansbaar zijn en hoe;

De cijferbepaling SE zijn opgenomen.

En **kunnen CE-onderwerpen** in het PTA staan (schoolbeleid, maar wel aanduiden)

Bijbscholingvmbo.nl

Zo zou het format eruit kunnen zien

PTA <naam vak>			Leerweg: Leerjaar: ...			
<i>Periode</i>	<i>Eindtermen/deeltaken/ (sub)domeinen die in het SE moeten</i>	<i>Eindtermen/deeltaken/ (sub)domeinen die in het SE mogen</i>	<i>Inhoud schoolexamen; wat moet je hiervoor leren/doen?</i>	<i>Toetsvorm, -duur (evt. toetscode¹)</i>	<i>Herkansing ja/nee?*</i>	<i>Weging</i>
Berekening eindcijfer schoolexamen:						

*Een toets mag herkanst worden binnen de afspraken uit de herkansingsregeling van de school <bv. link invoegen>. Tenzij anders aangegeven, is de toetsvorm van de herkansing gelijk aan de oorspronkelijke toetsvorm. De herkansingen vinden plaats in periode <....>

Of zo..

PTA <naam profielvak en profielmodule/keuzevak>				Leerweg <BB/KB>	Leerjaar <3, 3 en 4 of 4>			
Periode	Toetsnaam	Code Magister	Exameneenheden examenprogramma*	Inhoud schoolexamen; wat ga je hiervoor leren/doen?	Toetsvorm ST/PT/MT	Toetsduur	Weging 1/2/3	Herkansbaar ja/nee

Cijfer schoolexamen = gewogen gemiddelde van de voor de toetsen behaalde cijfers.

Bijzonderheden:

- Kerndeel c (LOB) wordt vakoverstijgend getoetst op basis van het LOB PTA. De leerling bouwt een vakoverstijgend loopbaandossier op.
- Bij de beoordeling van alle PTA toetsen worden kerndeel a en b (algemene en professionele kennis en vaardigheden) meegewogen.
- PTA toetsen zijn wel/niet herkansbaar binnen de afspraken uit de herkansingsregeling van de school, zie het examenreglement van de school.

* De exameneenheden met een sterretje worden óók in het centraal examen getoetst. Onder de link vind je het examenprogramma van dit vak.

Toetsing beroepsgericht in het schoolexamen

Beroepsgerichte vakken (profiel- en keuzevakken)

Werk vanuit **het examenprogramma**

Profielvak = www.examenblad.nl

Keuzevak = www.platformsvmbo.nl

Profielvakken **mogen** (naast het CSPE) ook met een SE worden getoetst

- Niet alle deeltaken en onderliggende eindtermen van de profielvakken hoeven in het PTA te worden opgenomen. **De school kiest bewust de deeltaken en eindtermen voor het SE.**
- Elk profielvak heeft 1 PTA (4 profielmodulen samen)

De beroepsgerichte keuzevakken **moeten** met een schoolexamen worden afgesloten

- Alle deeltaken van het beroepsgerichte keuzevak moeten in het PTA zijn opgenomen, maar niet alle eindtermen van een deeltaak moeten expliciet worden getoetst in het PTA
- Elk keuzevak heeft zijn eigen PTA

Profielvak: Bouwen, wonen en interieur	BB	KB	GL
Module 1: bouwproces en bouwvoorbereiding			
Taak: - een kleinschalig bouwproject voorbereiden en het bouwproces beschrijven - maatvoeren en uitzetten - profielen en kozijnen stellen			
P/BWI/1.1			
Deeltaak: een kleinschalig bouwproject voorbereiden en het bouwproces beschrijven.			
De kandidaat kan:			
1. het bouwproces beschrijven	x	x	x
2. een indeling van een bouwplaats interpreteren	x	x	x
3. veilig werken in de bouw en duurzaam bouwen	x	x	x
4. werkzaamheden uitvoeren voor de bouwvoorbereiding van een kleinschalig bouwproject		x	x
P/BWI/1.2			
Deeltaak: ter voorbereiding van een kleinschalig bouwproject maatvoeren en uitzetten aan de hand van een bouwvoorbereidingstekening.			
De kandidaat kan:			
1. gangbare meetinstrumenten en hulpmiddelen toepassen	x	x	x
2. aan de hand van bouwvoorbereidingstekeningen rechte lijnen uitzetten voor een klein bouwwerk	x	x	x
3. hoogtemetingen uitvoeren	x	x	x
4. meetgegevens verwerken en maatvoering controleren	x	x	x
5. afwijkingen bij meten en uitzetten verklaren en corrigeren		x	x
6. bouwramen plaatsen	x	x	
7. gevellijnen bepalen en afschrijven op de bouwplank	x	x	x
P/BWI/1.3			
Deeltaak: profielen en kozijnen waterpas en te lood stellen en het meterpeil aanbrengen aan de hand van werktekeningen.			

K/BWI/16 meubelmaken	BB	KB	GL
Taak: - de werkzaamheden voor het maken van meubels voorbereiden - meubels maken van hout en plaatmateriaal			
K/BWI/16.1			
Deeltaak: de werkzaamheden voor het maken van meubels voorbereiden volgens gangbare eisen.			
De kandidaat kan:			
1. een 2D- en 3D-CAD werktekening van een meubelstuk maken volgens de Amerikaanse projectiemethode, met name van kleine kasten en tafels	x	x	x
2. een schets maken van een meubelstuk in isometrische projectie	x	x	x
3. werktekeningen lezen en interpreteren	x	x	x
4. een materiaalstaat en werkplanning maken	x	x	x
5. een calculatie maken		x	x
K/BWI/16.2			
Deeltaak: aan de hand van een werktekening meubels maken van hout en plaatmateriaal.			
De kandidaat kan:			
1. alle benodigde bewerkingen aan hout en plaatmateriaal op een veilige wijze uitvoeren op gangbare machines, met name: zagen, schaven, steken, frezen, boren, verlijmen, schuren, monteren, behandelen en afwerken	x	x	x
2. eigenschappen van plaatmaterialen beschrijven en deze materialen herkennen. Het gaat hier om: - mdf en hdf - triplex - spaanplaat - corian - HPL	x	x	x
3. eigenschappen van hout beschrijven en de volgende houtsoorten herkennen. Het gaat hier om: - grenen - eiken - beuken	x	x	x

Voorbeeld van een PTA profielvak

Toelichting voor de docent:

In dit PTA worden alle deeltaken van het profielvak E&O getoetst (formeel mag een school hierbij keuzes maken). Er zijn geen SE-toetsen in periode 1 en 2 van leerjaar 3 gepland om leerlingen de tijd te geven om te leren. De SE-toetsen hebben minimaal op één deeltaak betrekking.

PTA Economie & Ondernemen Leerweg BB leerjaar 3 en 4					
Periode ¹	eindtermen/deeltaken: wat moet je kennen en kunnen? ²	Inhoud schoolexamen; wat moet je hiervoor leren/doen?	Toetsvorm, - duur en code ³	Herkansing ja/nee? ⁴	Weging
periode 3.3	P/EO/2.1 backoffice werkzaamheden uitvoeren P/EO/2.2 frontoffice werkzaamheden uitvoeren	Begrippenlijst secretariaat Werkboek 'effectief communiceren' (deel 1, 2 en 3)	Theorietoets TEO1 (30 minuten) Praktijktoets: klachtafhandeling PEO1 (15 minuten)	Nee Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	1 2
periode 3.4	P/EO/1.1 de retailformule en de marketinginstrumenten herkennen en toepassen ten aanzien van de doelgroep, het assortiment en de marktpositie P/EO/1.2 Verkopen en afrekenen 2. De kandidaat kan afrekenhandelingen verrichten	Werkboek marketing H3,4 en 5 Exceltoepassing 'commercieel rekenen op https://itslearning.schoolexamen Filmpje op YOU Tube: 'leren etaleren, de basistechnieken' en 'kerstetalage maken' Simulaties op https://itslearning.schoolexamen 'verkoop en afrekenen'	Theorietoets TEO2 (45 minuten)	Ja	1
			Praktijktoets: artikelpresentatie maken (PEO2 60 minuten)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	2
			Praktijktoets: verkoop- en afrekenengesprek PEO3 (20 minuten)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	2
periode 4.1	P/EO/3.1 ontvangst en opslag van goederen P/EO/3.2 verzamelen, verpakken en verzenden van goederen P/EO/3.3 voorraad bijhouden, inventariseren en bestellen 3. De kandidaat kan administratief voorraadbeheer uitvoeren	Begrippenlijst logistiek Werkboek logistiek H3 en 4 Deelnemen aan werkbezoek aan de praktijklocatie	Theorietoets TEO3 (30 minuten)	Ja	1
			Praktijktoets: magazijnhandelingen op de praktijklocatie PEO 4 (60 minuten)	Nee	2
periode 4.2	P/EO/4.1 bedrijven, bedrijfsfuncties en bedrijfsprocessen herkennen en benoemen P/EO/4.2 de boekhouding van de (handels)onderneming bijhouden	Werkboek 'enerverend en enthousiast administreren' geheel	Praktische Excelopdracht: de administratie van Bea en Gea PEO 5 (60 minuten)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	2
Kern a (Algemene kennis en vaardigheden) en b (Professionele kennis en vaardigheden) worden bij alle PTA toetsen meegewogen. De toetsing van kern c (LOB) vindt vakoverstijgend plaats op basis van het LOB PTA.					
Eindcijfer schoolexamen Profielvak E&O = gewogen gemiddelde van de voor de toetsen behaalde cijfers					

Voorbeeld van een PTA keuzevak

PTA Meubelmaken		Leerweg: BB	Leerjaar 3 (of 4)		
Periode	eindtermen/deeltaken: wat moet je kennen en kunnen? ⁵	Inhoud schoolexamen; wat ga je hiervoor leren/doen?	Toetsvorm en code ⁶	Herkansing ⁷ ja/nee?	Weging
Periode 3.2	K/BWI/16.1. de werkzaamheden voor het maken van meubels voorbereiden K/BWI/16.2. aan de hand van een werktekening meubels maken van hout en plaatmateriaal 2. eigenschappen van plaatmaterialen beschrijven en deze materialen herkennen. 3. eigenschappen van hout beschrijven en houtsoorten herkennen	3D CAD tekenen Tekeninglezen Materiaalstaat en werkplanning maken Een schets maken Theorie over plaatmaterialen en houtsoorten	Theorietoets TM1 (45 minuten)	ja	1
Periode 3.2	K/BWI/16.2. aan de hand van een werktekening meubels maken van hout en plaatmateriaal	Verbindingen maken Bewerkingen aan hout en plaatmateriaal uitvoeren op gangbare machines Onderdelen van een meubel maken, monteren, afhangen, afwerken en opleveren	Praktijktoets PM1 (één dagdeel)	Gedeeltelijk (in overleg met de docent)	4
Eindcijfer schoolexamen meubelmaken = gewogen gemiddelde van de voor de toetsen behaalde cijfers					

Wat is een 'afsluitend' schoolexamen?

Het schoolexamen bevat alleen summatieve toetsen op eindniveau (geen tussentijdse toetsen, huiswerkopdrachten, etc.);

Het schoolexamen bevat per vak in ieder geval de voor het schoolexamen verplichte deeltaken van het examenprogramma in dat vak;

De onderdelen uit het examenprogramma worden bij voorkeur niet meer dan één keer getoetst;

De toetsen van het schoolexamen omvatten een substantiële hoeveelheid leerstof;

Het aantal toetsen in het schoolexamen is per vak beperkt.

Is je vraag over het PTA al beantwoord?

En nu jullie eigen PTA's

Aan de slag!

Bespreek met je buurvrouw –man of met je collega's van school of dit (ons) PTA aan de (wettelijke) eisen voldoet.

Wat zou beter kunnen/moeten? Gebruik hiervoor de vetgedrukte punten uit checklist die je hebt ontvangen.

Hoe laat weer plenair?

stichting
platforms vmbo

Bijscholingvmbo.nl

Reflectie op jullie PTA's

Wat gaat goed en wat kan beter?
Welke vragen roept het op?

Misvattingen (een paar..)

Alle eindtermen (uit de deeltaken) moeten in het schoolexamen worden getoetst;

Alle deeltaken uit het profielvak moeten in het SE terugkomen;

Het PTA voor de profielvakken moet gebaseerd zijn op de inhoud van de syllabus;

Het PTA bevat methode afhankelijke toetsen;

In de methode(toetsen) die ik gebruik komen alle verplichte exameneenheden/taken/eindtermen aan de orde;

In het PTA moet een minimum aantal toetsen zijn opgenomen;

De keuzevakken moeten met alleen praktijkopdrachten worden getoetst.

Tips voor een goed PTA

Maak heldere afspraken over het te gebruiken **format** en de wijze waarop dat format eenduidig wordt ingevuld;

Neem het **examenprogramma** als uitgangspunt, niet de methode of de syllabus;

Schrap de **niet examentoetsen** in het PTA (hoofdstuktoetsen e.d.);

Neem de **verplichte SE onderdelen** bij voorkeur maar één keer op in het PTA;

Bepaal per vak welke onderdelen van het **CE** óók in het schoolexamen worden getoetst;

- Maar maak van het SE geen lookalike van het CE

Bepaal in welke periode een onderdeel **afsluitend kán** worden getoetst;

Maak onderscheid tussen **onderwijs en toetsing**

- Je laat alles terugkomen in het onderwijs, maar je hoeft niet alles in het SE te toetsen)

Maak het PTA schooleigen en benut de ruimte die er is!

Bijbscholingvmbo.nl

Stappenplan PTA constructie (ter info, zie ook SPV website)

Pak je examenprogramma erbij en het format PTA van de school

1. Bepaal wat je moet afsluiten in het SE voor jouw vak
 - markeer deze exameneenheden/domeinen alvast in je PTA
 - maak een keuze welke CE onderdelen je óók in het SE wilt opnemen en markeer deze
2. Welke exameneenheden wil je wanneer afsluitend toetsen?
 - Bepaal wanneer een leerling op eindniveau beoordeeld kan worden
 - Toets daarbij elke eindterm zo mogelijk 1 keer
 - Neem alleen de eindtermen op die je afsluitend toetst (niet die ook aan de orde komen)
3. Met welke toetsvorm en toetsduur?
4. Hoe vaak weegt deze toets mee?
5. Mag de toetst herkanst worden? Zo ja, op welke wijze?
6. Wat moet de leerling ervoor leren (inhoud en lesstof)?
7. Vul het PTA format in
8. Laat het PTA checken op basis van de PTA checklist door een collega (en check bij een leerling of het helder is)
9. Dien je PTA in bij de examencommissie
10. Stel het PTA vast en communiceer het met ouders en leerlingen

Tot slot

De inspectie en het onderzoekskader

stichting
platforms vmbo

Bijscholingvmbo.nl

Onderzoekskader inspectie VO/ onderzoek eerste kwartaal 2023

Kwaliteit van het onderwijsproces (OP6):

De afsluiting van het onderwijs verloopt zorgvuldig (uitwerking eisen UB WVO, rol examencommissie, afsluitend karakter, etc).

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Bijscholingvmbo.nl

OP6. Afsluiting¹⁹

De afsluiting van het onderwijs verloopt zorgvuldig.

Basiskwaliteit

De school zorgt ervoor dat alle leerlingen goed worden voorbereid op de afsluiting van het onderwijs. [Een onafhankelijke en deskundige examencommissie borgt de kwaliteit van de toetsing en de examinering.] De school heeft een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en een examenreglement, die beide voldoen aan de eisen van de wetgeving. Met deze documenten maakt de school tijdig aan leerlingen en ouders duidelijk hoe het schoolexamen en het centraal examen georganiseerd zijn, welke regels daarbij gelden en welke maatregelen de school hanteert bij leerlingen die zich niet aan de regels houden. Ook moet duidelijk zijn welke examens leerlingen op welke manier kunnen herkansen, welke stof wanneer wordt geëxamineerd, hoe het examen meeweegt en welke vrijstellingen gelden. De examinering verloopt volgens het PTA en het examenreglement.

Aanvullende ambities

- Zijn er aanvullende ambities voor de afsluiting en (hoe) worden deze gerealiseerd?

Tijd voor reflectie

- Zijn jullie vragen beantwoord?
- Kunnen jullie verder?
- Meer scholing? Zie:
<https://bijscholingvmbo.nl/richtingen/se/>
- mail@wilmaroijackers.nl

Nr.	Checklist PTA ¹	j/n	Toelichting
1	De schooleigen visie op het schoolexamen (SE) is herkenbaar vertaald naar het PTA.		
2	Het PTA past binnen de door de school afgesproken kaders voor het PTA als onderdeel van het toetsbeleid van de school (format, aantal toetsen, toetsvormen, wegingscriteria per toets, herkansingsbeleid, etc.)		
3	In het PTA is per vak duidelijk en herleidbaar aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van: - de onderdelen van het examenprogramma die verplicht in het SE moeten worden afgenomen; - de onderdelen van het examenprogramma die behoren tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het SE worden getoetst; - de schooleigen onderdelen die zijn gekozen door het bevoegd gezag.		
4	De SE toetsen hebben een afsluitend karakter. Dit houdt het volgende in: - het SE bevat alleen summatieve toetsen (geen tussentijdse toetsen, huiswerkopdrachten, etc.) - de onderdelen uit het examenprogramma worden bij voorkeur niet meer dan één keer getoetst; - de toetsen van het SE bevatten een substantiële hoeveelheid leerstof; - het aantal toetsen in het SE is per vak beperkt.		
5	Het geheel aan SE toetsen is dekkend voor de in het SE verplichte onderdelen van het betreffende vak.		
6	De inhoud van de SE toetsen is helder voor de leerlingen aangegeven.		
7	En/of is aangegeven hoe de leerling zich kan voorbereiden op de toets c.q. wat hij moet leren/doen).		
8	De gekozen toetsvormen zijn aangegeven.		
9	De gekozen toetsvormen zijn passend bij de te toetsen eindtermen.		

¹ Gebaseerd op het Examenbesluit, de PTA checklist van SPV, idem van de VO-raad en informatie van de inspectie

10	De tijdsduur van de toetsen is aangegeven.		
11	Het tijdvak (de periode) waarbinnen de toetsen worden afgenomen, is aangegeven.		
12	De weging van de afzonderlijke SE toetsen is aangegeven.		
13	De weging van de afzonderlijke SE toetsen is gebaseerd op de door de school bepaalde criteria.		
14	De wijze waarop het eindcijfer voor het SE tot stand komt is aangegeven.		
15	Per SE toets is aangegeven of deze herkanst mag worden.		
16	De wijze van herkansen van de SE toetsen is vermeld.		
17	De beslissing of een toets herkanst mag worden is gebaseerd op de herkansingsregeling van de school.		
18	De periode waarbinnen de toetsen herkanst mogen worden is aangegeven.		
19	Het totaal van de toetsen is organiseerbaar (inzet personeel, vereiste materialen, ruimte, e.d.).		
20	De totale toetstijd (voorbereiden, afname en feedback) is voor de leerlingen uitvoerbaar.		
21	De te toetsen (sub)domeinen/exameneenheden/eindtermen/(deel)taken zijn evenwichtig verdeeld over de PTA- periodes en de afzonderlijke toetsen.		
22	Waar mogelijk en zinvol is het aantal toetsen beperkt door afstemming en samenwerking tussen/met (verwante) vakken.		
23	Het PTA is begrijpelijk en helder voor de leerlingen.		